

Jat. 10.2.1965

Vanajan Mantereen linnan tarkastus 11. 2 1965. Kertomukseen kuuluu karttaliite.

Ks. Appelgren-Kivalo, SMYA XII, s. 35, Jouko Voionmaa, Hämeen muinaislinna, (1935-1936), s. 34-36 sekä J. Ailion tarkastuskertomusta vuodelta 1929.

Hämeenlinnan kaupunginjohtaja ja eräiden muiden hämeenlinnalaisten ilmoitettua Muinaistieteelliselle toimikunnalle, että TVH on aloittanut hiekanoton Vanajan Mantereen esihistoriallisen linnavuoren kupeessa, allekirjoittanut kävi tustumassa tilanteeseen edellä mainittuna päivänä. Matkalla olivat mukana TVH:n edustajina rakennusmestari Yrjö Mäkinen ja maisemanvalvoja Reinola sekä maanomistajien edustajana Katisten kartanon tilanhoitaja Kalle Kujanpää.

Mantereenlinna sijaitsee Vanajan kunnassa, Katisten kartanon maalla, Katumajärven länsirannalla ja Turengin maantien itäpuolella. Linnavuori on pohjois-eteläsuuntainen kallioli, jonka itärinteet laskee kohtisuoraan Katumajärveen, pohjois- ja länsirinteet ovat loivahkot ja etelärinteet laskee porrasmaisesti. Mantereen linnavuoren omistaa Erik Grenmanin perikunta.

TVH:n sorakuoppa sijaitsee linnavuoren etelärinteellä, n. 80 m vuoren kallioseinästä eteläkaakkoon. Kuten oheisesta kartasta selviää, siellä on aloitettu jo hiekanotto. Soralue tulee käsittämään n. 100 + 100 m laajan alueen, ja siitä tultaisiin ajamaan maata n. kolmen metrin vahvuudelta. Linnavuoren etelälaidalla on ensin n. 10-20 metriä korkea pu-

dotus, joka on kallionpohjainen ja jyrkähkö. Sen alapuolella on hiekkapohjainen niemke, jonka rinteet laskevat melko jyrkinä Katumajärveen ja Turengin maantielle, mutta loivana eteläkaakkoon. Maantien tasoon verrattuna tämän niemekkeen korkein kohta on n. 7.5 m ylempänä. On tulkinnan varaista, miten muinaisjäännösalueen raja määritellään tällä etelärinteellä. Onko se heti kallionjyrkänten alapuolella vaiko alempana, hiekkapohjaisessa niemekkeessä. Omalta osaltani valitsisin jälkimmäisen vaihtoehdon, sillä tällä hiekkapohjaisella alarinteellä saattaa olla linnan varustukseen kuuluneita rakennelmia, joita ei ole toistaiseksi vielä löydetty. Lisäksi se kuuluu olennaisesti itse mäkialueeseen. Nähdäkseni muinaisjäännösalueen raja voisi noudatella 100 metrin korkeuskäyrää tai sitä alempana olevia korkeuslinjoja. Lisäksi linnavuorella pitäisi olla lain edellyttämä suojavyöhyke. Mikäli lähdemme siitä, että muinaisjäännösalueen raja olisi 100 metrin korkeuskäyrän vaiheilla, sijaitsisi hiekkakuoppa muinaisjäännösalueella. Tuhoisimmin TVH:n hiekanotto vaikuttaisi linnamäkimaismaan pilaamalla sen eteläpuolisen laidan täydellisesti, jonka ohitse kulkee Turengin maantie. Siihen avautuisi vähemmän onnistunut näkymä esihistoriallisesti linnavuoresta, jonka alaliepeellä ammottaisi n. 1000 m² laaja sorakuoppa.

Mukana olleista TVH:n edustajista maisemanvalvoja Reinola piti myöskin hiekanottopaikan sijaintia erittäin epäonnistuneena. Sen sijaan tilanhoitaja Kujanpää vastusti jyrkästi hiekanottopaikan rauhoittamista, nimenomaan koska siitä koituisi maanomistajille taloudellista vahinkoa.

Helsingissä 12. 2 1965

Anna-Liisa Hirviluoto
Anna-Liisa Hirviluoto

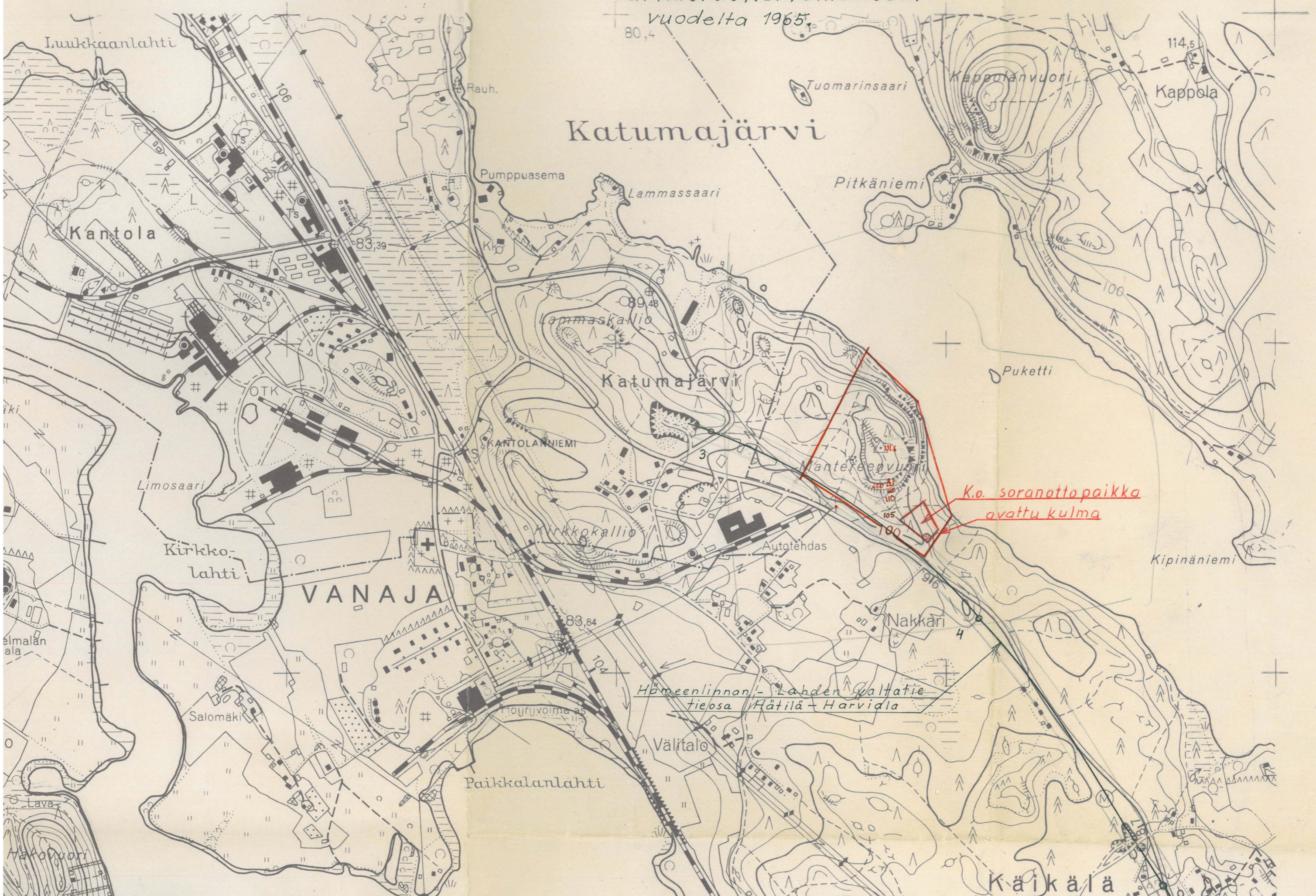
VANAJA, MANTEREEN
Kuuluu A-L. Hirviluod.
tarkastuskertomukse
vuodelta 1965.

09 C

Hämeenlinnan - Lahden välillä
tieosa Hätilä - Harviale

VANAJA, MANTEREENLINNA
Kuuluu A-L. Hirviluodon
tarkastuskertomukseen
vuodelta 1965.

*K.o. soranottoaikka
avattu kulma*

*Hämeenlinnan - Lahden valtatie
tieosa Hätilä - Harviaala*

1:10 000

Maanmittaushallitus

Paikkalanlahti

Käikälä

Miemalanselkä

Miemalansaari

Miemalanselkä

79,2
78,28 - 79,73